

Motion till riksdagen 2022/23:752

av **Nicklas Attefjord och Ulrika Westerlund (båda MP)**

Barns medverkan i statens offentliga utredningar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för barn att medverka i statens offentliga utredningar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Peter Almgrens utredning ”Börja med barnen” (SOU 2021:34), en tegelsten på över 400 sidor som berör barn, barns rättigheter och barns möjligheter, har utredningen vid sidan av de vanliga metoderna att lyssna på disputerade professorer, experter, myndigheter och olika organisationer även konsulterat barn. I barnkonventionens artikel 12 fastslås att barn och unga har rätt till delaktighet och inflytande i frågor som rör dem. Att göra barn och unga delaktiga, att låta dem få komma till tals och berätta om sina egna erfarenheter samt idéer och förbättringsförslag som berör dem själva har varit en central och viktig del av utredningen.

I samarbete med Bris har nära 700 barn och unga bidragit till utredningens arbete. Frågeställningarna till de unga togs fram av utredningens och Bris medarbetare med utgångspunkt från direktivet och uppdraget och anpassades för att skapa öppenhet och delaktighet. Underlaget till utredningen har samlats in på olika sätt, dels enligt Bris egen metod ”Expertgrupp barn” med fyra workshoppar på högstadieskolor i Göteborg, Umeå och Linköping i årskurs 7–9, dels genom klassrumsinterventioner och en enkät via Bris webbplats.

Expertgrupperna bestod av 10–12 elever per skola och eleverna hade olika erfarenhet och förförståelse för hälso- och sjukvården och de vårdverksamheter som ingår i utredningens uppdrag. Samtalet med barn och unga byggde på ett strukturerat arbetssätt och ett antal frågeställningar om hälsa och vilket stöd som barn och unga efterfrågar från skolan, elevhälsan och hälso- och sjukvården i övrigt. Därutöver fick

alla skolklasser i de aktuella skolorna möjlighet att diskutera frågorna tillsammans med sin lärare och lämna ytterligare inspel och bidrag till utredningen.

Under två veckor kunde barn och unga dessutom svara på en enkät med motsvarande frågor som ställdes i skolklasserna om hälsa på Bris webbplats. Nära 400 barn och unga i åldern 8–18 svarade på enkäten. Syftet med enkäten var att få ett bredare svarsunderlag från barn och unga. Bris har sammanställt resultaten från expertgrupper och enkäten på Bris webbplats i rapporten Ta psykisk hälsa på lika stort allvar som fysisk hälsa.

För att utredningen skulle få en fördjupad insikt och kunskap om barns och ungas psykiska hälsa har utredningen också genomfört ett samarbete med Tilia, en ideell organisation som arbetar för barns och ungas psykiska hälsa. Med hjälp av Tilia samlades barns och ungas synpunkter in på flera sätt; bland annat genomfördes en 60 minuter lång livesändning via det sociala mediet Instagrams funktion Instagram Stories med 95 anonyma unga deltagare.

Dessutom genomfördes två workshoppar med barn och unga i åldern 16–20 år om barns och ungas erfarenheter av psykisk ohälsa och möten med hälso- och sjukvården via e-mötestjänsten Zoom. Utredningen fick bland annat återkoppling på förslag och bedömningar med särskilt fokus på bedömningar inom området psykisk hälsa.

Här behöver staten ta vara på den erfarenheten av hur man kan engagera och lyssna på barn. För det är inte bara frågor som en sammanhållen barnsjukvård som berör barn. Barn berörs av nästan alla beslut som vi fattar i riksdagen, och att involvera barn kommer att ge oss beslutsfattare bättre beslutsunderlag. Därför bör det alltid vid varje offentlig utredning ställas frågan om barn berörs och om inte barn bör ges möjligheten att som i utredningen ”Börja med barnen” ges möjlighet att medverka på sina villkor.

Nicklas Attefford (MP)

Ulrika Westerlund (MP)